

ON1Astronaut Frimout Dirk, kreeg 25 jaar geleden zijn licentie.

door ON7XM, Jules Verheyde.

Op zaterdag 29 november 1986 ontving Dirk Frimout zijn licentie uit handen van ON7YB, Leopold Van Elslander. Dit gebeurde in de clubshack van ZWVRAC in het kasteel van Zonnebeke. Hij kreeg de roepnaam ON1AFD, ON1Astronaut **Frimout Dirk**.

Van zodra geweten was dat Dirk Frimout in aanmerking kwam om een ruimtevlucht te maken heeft ON7YB met hem contact opgenomen en hem overtuigd om radioamateur te worden. Dirk heeft zoals iedere toekomstige OM zijn examen bij het BIPT afgelegd.

Dirk Frimout, geboren te Poperinge op 21 maart 1941, studeerde in 1963 af als ingenieur elektronica en haalde in 1970 een doctoraat in toegepaste fysica aan de universiteit van Gent. In 1972 haalde hij een postdoctoraal in het laboratorium van atmosferische en ruimtelijke fysica aan de universiteit van Colorado, USA. Hij eindigde zijn opleiding als burgerlijk elektrotechnisch ingenieur en promoveerde tot doctor in de toegepaste wetenschappen.

Die zaterdag, 29 november 1986, was er een dichte mist waardoor ON7CI, destijds ON4AVV manager, veel te laat in Zonnebeke aankwam. Guido zou Dirk interviewen voor ON4AVV (destijds de verenigingszender).

Gezien de beperkte tijd die Dirk in Zonnebeke kon spenderen werd het interview dan door ON7XM (vroeg vertrokken in Brabant om tijdig in Zonnebeke te zijn) afgenomen. Het interview was bijna afgelopen toen Guido in de shack aankwam.

In het VVRA tijdschrift van januari 1987 schreef ON7YB:

BEZOEK VAN ON1AFD AAN DE ZWVRAC.

Zoals men uiteindelijk al weet, heeft de ZWVRAC op 29 november 1986 de eer en het genoegen gehad een kersverse radioamateur te ontmoeten. Het was de vrucht van een jaarlang werken en voorbereiden, want de persoon in kwestie was niemand minder dan Dirk Frimout, afkomstig uit Poperinge en eerste kandidaat Vlaamse Astronaut.

De redactie van ON4AVV, pienter als altijd, waren er natuurlijk als de kippen bij. Dank aan ON7CI en ON7XM om toch maar de dichte mist te trotseren, maar voor deze unieke gelegenheid zou men nog meer doen! Na de receptie werd ON1AFD door Jules aan de tand gevoeld. Het interview zou reeds bestemd zijn voor de uitzending van 30/11/1986.

Na dit alles werd Dirk naar het station geleid waar hij een deskundige uitleg kon krijgen van ON4ACO en ON4AVT. Na voldoende voorbereiding kwam dan het ultieme moment: de eerste oproep van ON1AFD via ON0FF. Wie zou de eerste antwoorden? Het was ON7BV/m Jan, mobiel in Kuurne, die de eer wegsnoepte. Na dit vlotte QSO volgden nu snel verschillende nieuwe oproepen o.a. ON7CI, ON4AVT, ON6NO, ja zelfs later maakte ON1AFD/p een eerste directe verbinding met ON7HA (Moorslede-leper). Jammer dat Dirk nog andere verplichtingen had te Poperinge, maar we zagen wel dat hij er enorm had van genoten. Na een gezellig etentje werd dit bezoek afgesloten.

Als voorzitter dank ik alle aanwezigen voor hun spontane medewerking. Verder blijf ik bestendig in contact met ON1AFD en fungeer ook als OSL manager voor hem.

ON7YB.

De cassettebandopname van het interview bestaat nog steeds en werd ondertussen al gedigitaliseerd. Misschien zenden we een deel daarvan nog eens uit via ON4VRA. Luister regelmatig naar ON4VRA en misschien hoort u het dan wel.

De uitgeschreven tekst van het interview verscheen in CQ-VRA van januari 1987 en leest u verder in dit artikel.

Dirk moest nog geduld hebben tot 1992 om zijn droom om te zetten naar realiteit.

Logo van STS-45

In 1992 werd Dirk Frimout, ON1AFD, de eerste Belgische astronaut in de ruimte tijdens Spaceshuttlemissie STS-45. Van 24 maart tot 2 april 1992 cirkelde hij als een van de zeven astronauten met de Spaceshuttle Atlantis 143 keer om de aarde.

Crew van STS-45

Om te vernemen wat onze ervaringen waren tijdens deze vlucht zul je nog een zestal jaar moeten wachten.

Nu, 25 jaar later, hebben we nog steeds zeer goede herinneringen aan deze memorabele dag in het kasteel van Zonnebeke en dat zal wellicht voor altijd in ons geheugen gegrift staan.

Hieronder enkele foto's genomen tijdens het interview en zijn eerste QSO's. Het valt op dat we er toen veel jonger uitzagen en dat de foto's een beetje te lijden hebben aan de tand des tijds.

ON1AFD tekent het gastenboek.
ON7CI kijkt toe.

ON1AFD ontvangt een logboek uit handen van ON7YB.

De eerste QSO's van ON1AFD onder leiding van ON7YB.

INTERVIEW MET DE TOEKOMSTIGE BELGISCHE ASTRONAUT ON1AFD, opgenomen op zaterdag 29 november 1986.

door ON7XM, Jules Verheyde

Op zaterdag 29 november 1986 was ON4AW te gast in de shack van ZWVRAC te Zonnebeke. Dank zij ON7YB, konden we er een interview opnemen met ON1AFD, de toekomstige Belgische astronaut. Dirk Frimout had enkele dagen voordien zijn licentie ontvangen en werd bereid gevonden enkele uren met ons door te brengen. Dit interview werd uitgezonden via ON4AVV/A op 30 november en deel 2 op 14 december 1986. Op vraag van menig OM zijn de teksten op papier gezet en hopen we dat U het interessant zal vinden.

Vraag: Was het RTT-examen moeilijk?

Antwoord: Nee, het examen was niet moeilijk. Het was natuurlijk totaal nieuw voor mij, maar men moet zich voorbereiden. Maar toch viel het mee.

Vraag: Welke is uw geboorteplaats en welke studies heb je in de loop der jaren ondernomen?

Antwoord: Ik ben geboren te Poperinge in 1941. Eerst de middelbare school te Poperinge, nadien het Koninklijk atheneum te Gent en dan de studies van Burgerlijk Ingenieur te Gent. Na de legerdienst ben ik beginnen werken bij het Belgisch Instituut voor de ruimte aeronomie waar ik begon met ruimteonderzoek. Mijn taak was het ontwerpen van instrumenten om te gebruiken in de atmosfeer. Ondertussen heb ik aan een doctoraat gewerkt in verband met een proef in de ruimte. En dan een postdoctoraat van 1 jaar aan de universiteit in Colorado. Het was de eerste keer dat ik verhuisde naar de USA.

In 1977 was ik werkzaam aan experimenten die moesten meegaan met de ruimtewinkel in spacelab. Dan heb ik mij ook kandidaat gesteld om mee te vliegen. De uiteindelijke selectie heb ik niet gehaald maar men heeft mij gevraagd verder mee te werken aan het programma

en de anderen op te leiden die wel geselecteerd waren.

Sinds de eerste zending van spacelab ben ik werkzaam bij Estec in Nederland, hoofdzakelijk aan experimenten voor volgende zendingen en zo ben ik ook aangeduid als reserve om zelf mee te vliegen met een dergelijke zending.

Vraag: Wanneer is uw interesse geboren of is zij u opgedrongen voor het radioamateurisme?

Antwoord: Ze is mij niet opgedrongen. Die interesse bestond al jaren en het was een goede gelegenheid dat Leopold ON7YB mij contacteerde. Daar was ik zeer blij mee en ik ben erop gesprongen om daarbij betrokken te zijn. Als ge er niet bij betrokken bent is er steeds een drempelvrees en door de drukke bezigheden komt het er altijd niet van om U erop toe te leggen. Dat was nu de gelegenheid en daar ben ik zeer blij om en ik hoop dat ik het verder zal kunnen uitoefenen. Dat ik er een hobby kan van maken.

Vraag: Heb je een idee van een datum wanneer je eventueel zou rondvliegen boven onze hoofden?

Antwoord: Dat is moeilijk te zeggen. De zending waarvoor ik aangeduid was, was gepland voor augustus van dit jaar. Dit was een zending in een reeks van 10 gespreid over 10 jaren volgens de zonnecyclus, met elk jaar een zending. Vermits ik reserve was bij de eerste zending had ik een grote kans om effectief te worden bij een van de volgende vluchten. De eerste vlucht is nu uitgesteld tot 1991, een vertraging van 5 jaar. Daar er maar 3 pendels meer zijn, zijn het aantal programma's verminderd en zeker het aantal wetenschappelijke programma's. Zo we weten niet wanneer de volgende vlucht zal zijn, maar zeker weten we dat de cyclus van 10 jaar moeilijk zal doorgaan. Ik hoop nog altijd dat ik er zal bijzijn op zekere dag. Ik blijf kandidaat. Natuurlijk, ik blijf niet jong, en over 5 jaar moet men de fysieke conditie hebben om mee te vliegen. Ik hoop dat ik dat bewaar en dat ik in aanmerking kom om later mee te vliegen.

Vraag: Heb je enig contact gehad met de mensen die bij vroegere vluchten radioamateur experimenten hebben gedaan?

Antwoord: Wel, ik wist al van spacelab 1 dat Owen Garriot, hij is een amateur die zeer actief is, hij is eigenlijk gestart met het zenden vanuit de pendel. Nadien hebben Wubbo Ockels en Furher en Messersmith dat ook gedaan en ja ik sta daar nauw in contact mee en misschien is dit iets dat ik kan bijdragen. Voor dat ik vlieg dat ik door contacten met hen misschien er kan voor zorgen dat er contacten kunnen gemaakt worden gedurende zendingen. Bij de zending waarvoor ik aangeduid was, was Owen Garriott ook aanwezig en hij was van plan nog meer intens te werken voor radioamateurs. Bij de

eerste vlucht was het probleem het grote gebrek aan tijd omdat ze zo druk bezig waren en nu was het voorzien dat zij zeker meer vrije tijd zouden hebben om contacten te maken met de aarde.

Vraag: Er zou een permanent element ingebouwd worden om contacten te maken, heeft U daar iets over vernomen?

Antwoord: Dat is een initiatief van Owen Garriot en daar was men aan het werken, was aanzien als een experiment maar ik weet niet of het verder zal uitgebouwd worden. Onder de astronauten zijn er verschillende zeer actieve radioamateurs die er zeker op staan om dat verder uit te bouwen.

Vraag: Heeft U evenveel vernomen van of men packet radio zou gebruiken in de toekomst?

Nee, niet bepaald. Ik weet dat ze het gebruiken om wetenschappelijke gegevens door te sturen en dat in Amerika al veel amateurs met packet radio werken. Het is daar nu het moderne en waarschijnlijk dat ze in die richting verder gaan.

Vraag: Ziet U ergens de mogelijkheid om tijdens die vlucht iets specifiek te doen voor de Vlaamse radioamateurs?

Antwoord: Wel, ingeval ik meevlieg beloof ik dat ik zeker het nodige zal doen. Zorgen voor de uitrusting en het maken van de kontakten is zeker mogelijk. Het wordt gedaan, er zijn met bepaalde mensen afspraken gemaakt, vooral personaliteiten. Ik herinner me dat Owen Garriot contact had met Koning Hoessein van Jordanië, dat was op voorhand geregeld!

Vraag: Als je mee vliegt, Dirk, wat zou Uw werk zijn daarboven?

Ik ben kandidaat als wetenschappelijk astronaut en de verantwoordelijkheid die ge hebt is vooral in verband met de experimenten. Het is het uitvoeren van experimenten aan boord, bij mijn zending is dat vooral onderzoek in verband met de atmosfeer, van de aarde en de zon, relatie tussen zon en aarde. U moet de experimenten zo goed kennen, dat ge de instrumenten kunt bedienen in de plaats van de wetenschapsmens op de grond. U moet de proef in zijn plaats kunnen uitvoeren.

Vraag: Zit men niet verwrongen in spacelab als men er met meerdere mensen in verblijft?

Antwoord: Spacelab is zeer ruim, in de pendel zelf is het krapper. Van Russische zijde is de Saljoet kleiner dan het spacelab. Spacelab wordt als zeer ruim ervaren. Nu is men bezig met de studie van een ruimtestation en dat zal nog groter zijn, dat zal nog meer ruimte geven. Veel ruimte wordt ingenomen voor experimenten maar het wordt ruim voorzien voor het verblijf van enkele weken in de ruimte.

Vraag: Wat vindt U van de nieuwste mogelijkheden voor ontsnapping bij een eventuele ramp?

Antwoord: De ruimtependel is een zeer complex toestel en het zal nooit mogelijk zijn om het honderd percent veilig te maken. Er zullen steeds gevaren bij verbonden zijn, vooral als men ziet dat het gevuld is met waterstof, zuurstof en vaste brandstof. Er zijn gevaren aan verbonden en men tracht het zo veilig mogelijk te maken. Er zijn verbeteringen aangebracht aan de vaste brandstofraketten die de oorzaak waren van het ongeluk. Men tracht ook meer ontsnappingsmogelijkheden te geven, daar waar het mogelijk is zonder dat men het programma volledig zou moeten wijzigen. Er zijn risico's aan verbonden, dat weet iedere astronaut en door hun motivatie kunnen ze met dit risico leven. Ze hebben vertrouwen in het systeem om mee te gaan.

Vraag: Hebt gij de intentie, Dirk, om mee te doen aan het morse examen?

Antwoord: Ja, ik zou echt willen er aan mee doen. Ik ben al gestart met het oefenen, het vraagt oefening want het is niet eenvoudig. Ik geef er mij rekenschap van dat het niet eenvoudig is maar het is een inspanning die ik zou willen opbrengen uit mezelf om daaraan ook mee te doen.

Vraag: Heeft U nog een woordje te zeggen aan de radioamateurs?

Antwoord: Ik ben zeer blij er nu bij te horen, dat ik mijn examen geslaagd ben. Ik zal trachten dus actief mee te werken en hoop kontakten te hebben met verschillende van die mensen.

Wij danken Dirk voor de tijd die hij aan ons spendeerde en wensen hem veel succes toe en een spoedige ON1AFD/Space Shuttle of wie weet ON4....

Verschenen in RadioAmateur van november 2011.